

Asia: Lausuntopyyntö LVM/587/03/2018

FiComin lausunto maantie- ja rautatiealueiden toissijaista käyttöä koskevasta selvityksestä

FiCom kiittää mahdollisuudesta saada lausua asiasta ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

FiCom pitää selvitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Selvityksessä on onnistuttu kartoittamaan keskeisiä oikeudellisia kysymyksiä, mutta myös esittämään konkreettisia toimenpide-ehdotuksia.

FiComin keskeiset viestit:

- FiCom kannattaa selvityksen lupamenettelyn digitalisointiin liittyviä kehitysehdotuksia.
- Selvitystä johtojen sijoittamisoikeuden muuttamisesta vuokrausoikeudeksi FiCom pitää perusteettomana eikä kannata selvityksen johtopäätöksiä tästä. Kyse olisi merkittävästä ja perustavanlaatuisesta muutosehdotuksesta, jonka kokonaisvaikutuksia ei ole lainkaan arvioitu.
- Valtio on maanomistajana ja lainsäätäjänä aivan poikkeuksellisessa erityisasemassa johtojen omistajiin nähden, ja sen tulisi kaikin tavoin kannustaa investoimaan kriittiseen verkkoinfrastruktuuriin ja toimimaan digitaalisen infrastruktuurin strategian tavoitteiden mukaisesti.

Digitalisoitu lupaprosessi

Lupaprosessin digitalisoimien on aivan keskeistä lupamenettelyn sujuvoittamisessa ja keventämisessä. Selvityksessä on ansiokkaasti nostettu esiin digitalisoinnin merkitys ja tehty sitä koskevia kehitysehdotuksia (7.1.2). FiCom kannattaa voimakkaasti selvityksen kehittämisehdotuksia ja niiden edelleen kehittämistä jatkotyössä, koska ne vievät kohti yhden luukun periaatetta ja keventävät sekä luvanhakijan että -käsittelijän taakkaa. Jatkokehitystä on syytä tehdä myös osissa, mutta tavoitteena voisi olla täysin automaattinen ja digitalisoitu lupaprosessi.

Sijoituslupa- ja sopimusprosessi tulisi yhdenmukaistaa, jotta hakijan ei tarvitsisi asioida usean eri viranomaisen kanssa ja jotta vältyttäisiin selvityksen kaaviokuvasta ilmeneviltä tilanteilta (s. 105). Todennäköisesti hakemusprosessin digitalisointi edesauttaa menettelyn sujuvoittamista ja yhdenmukaistamista, mutta jo tätä ennen tulisi ryhtyä yhdenmukaistamistoimenpiteisiin.

Sijoittamisoikeus pysyväksi

Selvityksen sivulla 118 todetaan, että ”Käyttöoikeussopimuksen minimikestolla annettaisiin johdon tai mainoslaitteen sijoittajalle minimisuoja samalla tavalla kuin nyt 5 vuoden säännöllä tehdään.” Edelleen

siinä todetaan, että ”määräaikaisia sopimuksia käytettäessä olisi hyvä sopia samaa tieosuutta koskevat sopimukset eri toimijoiden kanssa päättymään samanaikaisesti.”

Teleyrityksillä on ollut mahdollisuus sijoittaa johtoja ja rakennelmia yleisten teiden varsille, ja tätä mahdollisuutta on syytä jatkaa myös vastaisuudessa. Viestintäverkkojen investoinnit ovat etupainotteisia ja pitkäikäisiä. Teleyritysten verkkoinvestoinnit tulevat kasvamaan nykyisestä yli 500 miljoonan vuositasosta. Tällöin sijoittamista koskevan rakentamisen ja lupakäytäntöjen sujuvuus korostuu entisestään, mutta myös sijoittamisen pysyvyys on aivan keskeinen arvioitaessa investointiriskejä.

Viestintäverkot ovat kriittistä infrastruktuuria, jolla turvataan muun muassa monia keskeisiä viranomaistoimintoja, joten johtojen sijoittamista tulisi tarkastella myös osana julkisen intressin turvaamista. Johtojen käyttöikä on noin 50 vuotta, ja jatkossa johdot pohjautuvat valokuituun, joten kapasiteetin osalta niiden käytettävyyden tulee olemaan aivan toista kuin kuparijohtojen. Kriittistä maan alle sijoitettavaa verkkoinfrastruktuuria ja mainoslaitteita tai puun tilapäistä varastointia ei tulisi rinnastaa sijoittamisoikeuden osalta toisiinsa, sillä kyse on paitsi täysin erilaisista myös mittakaavaltaan eritasoisista asioista.

FiComin mielestä viestintäverkkojen sijoittamisoikeuden tulee olla pysyvä. Sen tulee perustua yksiselitteisesti oikeuteen sijoittaa viestintäverkkoinfraa pysyvästi esitetyn määräaikaisen vuokraoikeuden sijaan. Voimassa olevassa tietoyhteiskuntakaareissa ja maankäyttö- ja rakennuslain yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista koskevissa säädöksissä korvausperuste on ja on ollut haitta ja vahinko, ei vuokra. Tämä korvausperuste tulee säilyttää myös jatkossa. Jos tienhaltijalle tulisi pakottava tarve siirtää johtoja tai rakennelmia, sen kustannuksista tulisi sopia tai säätää erikseen.

Ehdotetussa muutoksessa olisi kyse todella fundamentaalisesta muutosesityksestä, jossa ei ole lainkaan huomioitu sen kokonaisvaikutuksia teleyrityksille eikä koko yhteiskunnalle ja digitalisaatiolle. Selvityksen ehdotus olisi selkeästi ristiriidassa valmisteilla olevan digitaalisen infrastruktuurin strategian kanssa, jonka toisena keskeisenä tavoitteena on tukea valokuiturakentamista. Jos selvityksen esitykset toteutusivat sellaisenaan, niillä olisi väistämättä heijastusvaikutuksia myös muiden kiinteistön omistajien käyttäytymiseen, mikä taas entisestään vaikeuttaisi verkkoinvestointeja.

Esimerkiksi viiden vuoden määräajoin tehtävä vuokrasopimus aiheuttaisi tarpeetonta epävarmuutta investoinneille sekä lisäisi hallinnollista taakkaa merkittävästi. Lisäksi mahdollisen vuokran avaaminen esimerkiksi viiden vuoden välein olisi merkittävää epävarmuutta korostava tekijä. Investointiriski tulisi huomioida myös verkon sijoitusajassa. Tietoyhteiskuntakaareissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä, määräyksissä ja toimilupaehdoissa on useita verkon toimivuuteen ja laatuun sekä verkkojen ja palveluiden saatavuuteen kohdistuvia veloitteita, jotka edellyttävät käytännössä sitä, että kaapelin sijoittaminen on, pakottavia siirtotarpeita lukuun ottamatta, pysyvää.

FiCom esittää, että selvityksen jatkovalmistelussa luovutaan määräaikaisuutta ja vuokraperusteisuutta koskevista ehdotuksista. Johdon sijoittamisen lähtökohtana tulee olla tietoyhteiskuntakaaren mukaisesti pysyvyys, joka sitoo myös mahdollista uutta omistajaa. Korvauksen tulee jatkossakin perustua mahdolliseen haitta- ja vahingonkorvaukseen vuokran sijaan.

Siirtokustannuksista vähintään puitesopimus

Jos johtojen siirtokustannuksista ei selvityksen mukaisesti katsota tarpeelliseksi säätää lailla, asiasta tulisi laatia ainakin puitesopimus, joka loisi ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta. Puitesopimuksessa tulisi huomioida paitsi teleyrityksen investointiriskit, myös valtiovallan toiveet verkkoinvestointeihin kannustamiseksi. FiCom viittaa siirtokustannuksista, niiden määräytymisestä ja laskentakaavasta maantielain valmistelun yhteydessä 4.9.2017 antamaansa lausuntoon.

Valtiovallan tulisi kaikin keinoin kannustaa ja myös omalta osaltaan sitouttaa toimijat koko yhteiskuntaa hyödyttäviin investointeihin sallimalla verkkojen sijoittaminen pysyvästi.

Edellä mainituilla perusteilla johtojen sijoittamista tulisi arvioida kokonaisuutena, ei pelkästään yksityisoikeudellisena kiinteistön käyttöä koskevana sijoittamissopimuksena.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

Marko Lahtinen
lakiasioiden päällikkö